

Enflasyon Muhasebesi

Enflasyon düzeltmesi; uzun yıllar süren yüksek enflasyonist ortamlarda paranın satın alma gücündeki değişimler nedeniyle mali tabloların, gerçek durumu yansıtmalarını sağlamak amacıyla düzeltme işlemine tabi tutulmasıdır. Ülkemizde en son 2004 yılında uygulanmış olan enflasyon muhasebesinin yeniden uygulanacak olmasıyla birlikte endeks,düzeltilme katsayısı,parasal olmayan kalemler gibi kavramlar yeniden gündemimize girmiş oldu.

Vergi kanunları açısından fiyat endeksindeki artış (Yurt içi ÜFE), içinde bulunulan dönem dahil son üç hesap döneminde %100'den ve içinde bulunulan hesap döneminde %10'dan fazla olması halinde şartlar oluşmuş kabul edilerek mali tabloların enflasyon düzeltmesine tabi tutulması beklenmektedir. 31.12.2021 tarihi itibarıyla enflasyon muhasebesini gerektiren şartlar oluşmuş ancak VUK Geçici 33'üncü madde kapsamında uygulama 31.12.2023 tarihine ötelenmiştir.

Enflasyonun yüksek olduğu ortamlar firmaların yatırım, finans, vergi, üretim, maliyet gibi tüm politika ve kararları üzerinde etkide bulunur. Doğru kararların verilebilmesi için enflasyonun mali tablolar üzerindeki saptırıcı etkisinin giderilmesi gerekir. Bu da ancak enflasyon muhasebesi uygulanmasıyla mümkün olacaktır.

Enflasyon muhasebesi kısaca nasıl uygulanır tanımlanacak olursa;

- Düzeltmeye esas parasal olmayan kalemleri belirlenir,
- Düzeltmeye esas tarihler tespit edilir,
- Düzeltmeye esas tarih ile enflasyon muhasebesinin uygulanacağı tarih için tespit edilen endeksler yardımıyla düzeltme katsayısı hesaplanır, (İlk uygulama tarihi 31.12.2023)
- Düzeltilecek tutar ile düzeltme katsayısı çarpılarak düzeltilmiş tutarlar bulunur.

Bu durumda enflasyon muhasebesini tüm mükellefler mi uygulayacak? Bilanço esasına göre defter tutan kolektif , adi komandit ve adi şirketler de dahil olmak üzere; gelir ve kurumlar vergisi mükellefleri enflasyon düzeltmesine tabi olacaklar. 31.12.2023 ya da enflasyon düzeltmesinin olduğu gelecek dönemde başlayan mükellefler için farklı bir uygulama söz konusu olmayıp, diğer tüm kurumlar vergisi mükelleflerinde olduğu gibi bu mükelleflerin de finansal tabloları enflasyon düzeltmesine tabi tutulur.

Yayınlanan taslak tebliğe göre kapsam dışında kalan mükellefiyetlerde söz konusu. Peki kimler kapsam dışında ? K ayıtlarını TL dışında bir para biriminden tutmasına izin verilen mükellefler, yine kayıtlarını TL dışında bir para biriminden tutmasına izin verilen ancak TL cinsinden kayıt yapmaya dönen mükelleflerin kayıt yapmaya başladıkları hesap döneminden itibaren üç hesap dönemi geçmemiş olanlar ve Bilanço esasına göre defter tutmayan gelir veya kurumlar vergisi mükellefleri enflasyon düzeltmesi yapmayacaklar.

Enflasyon muhasebesi yayınlanan taslak tebliğ çerçevesinde 31.12.2023 tarihli bilanço tablosuna uygulanacağına göre bu düzeltme vergilendirmeye konu olacak mı? Vergi kanunlarına göre sadece bilanço enflasyon düzeltmesine tabi tutulurken, gelir tablosu hesaplarında herhangi bir düzeltme yapılmayacaktır. 2023 yılında yapılacak düzeltme sonucu oluşan kâr/zarar gelir tablosu ile ilişkilendirilmeyecek, vergilendirilmeden geçmiş yıl kârı/zararında ayrıca takip edilecektir. 2024 yılında gerekli şartların oluşması ve enflasyon düzeltmesinin uygulanması halinde gelir tablosuna etkisi görülecektir.